

Recsk: Az elfelejtett vasutasok

2019 február 28. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Átlag: 2 (1 szavazat)

Mérték

A recski poklot megjáró vasutasok létezéséről még a kényszermunkára fogott többi rab is keveset tudott.

Recsk. Évtizedeken keresztül csak sűgva ejtették ki egymás között az emberek az Északi-középhegység vonulatai között megbúvó kis település nevét. A szájhagyományt a rendszerváltás hajnalára csak lassan, nagyon lassan váltotta fel a hivatalos történetírás, megjelentek az első cikkek, könyvek, filmes alkotások, megszólaltak az áldozatok, a tanúk, az elkövetők.

A Recsken fogvatartottaknak a visszaemlékezések szerint három csoportját különíthetjük el. Voltak a rendszer szemében megbízhatatlannak számító ellenségek, a rebellisnek minősített „elhajló” kommunisták, szociáldemokraták és a vasutasok.

Utóbbiak a többiek? Teljesen elkülönítve raboskodtak, és kényszermunkára ugyan nem fogták őket, de sanyargatásuk és megalázásuk éppen olyan intenzitással folyt, mint a többi rabé.

Hogy pontosan miért kellett a mintegy kétszáz vasutasnak hónapokat szenvedni Recsken, azt nem lehet tudni, igaz, így volt ezzel a Recsken fogvatartott többi fogoly is.

A kétszáz ember többnyire MÁV-os tisztak közül került ki, de voltak köztük más beosztásúak, munkások is. A rendszer megbízhatatlannak vélte őket, sokszor származásuk, családi hátterük, osztályidegen mivoltuk lehetett az ok. Egy kutatás szerint az kapcsolta össze az áldozatokat, hogy legtöbbször a két háború között az úgynevezett vasúti üzletvezetéseken dolgozott.

Tartja magát egy olyan vélekedés, hogy a hatalom úgy általában félt az egyenruhától, és a vasutasok nem is egyszer bizonyították már a magyar történelemben, hogy képesek önfeláldozóan védelmezni a hazájukat, például

Balassagyarmaton 1919-ben. (Csak a vasutasokkal többször is leszámolt a kommunista rezsim, emlékezetes a hatvani vasutasok tragédiája 1950-b?l.) A II. világháború alatt létrehoztak katonai egységeket is a MÁV-on belül, s Rákosi Mátyásék ezt az információs hálózatot is szét akarhatták zúzni.

Az, hogy a recskai vasutas-csoport tragédiája nem lett annyira ismert a közvélemény el?tt, több tényez?nek is betudható. Egyrészt teljesen elszeparálták ?ket a többiekt?l, azok alig találkoztak velük, a visszaemlékezésekben ezért sokszor nem is szerepeltek. Másrészt nem akadt köztük a közéletb?l ismert ember, sorsuk így kevésbé érdekelte a kutatókat. A hozzátartozók beszámolója szerint számos név még az egykori tábor helyszínén 1991-ben felállított emlékm?re sem került fel. Elfeledkeztek róluk.

Ugyanakkor a szabadulás után ?k sem beszéltek, nem beszélhettek senkivel a történekr?l. Beléjük verték, ha bárkinek, akárcsak a családtagjaiknak is elmondják, mit éltek át, bajuk esik nekik és a hozzátartozóknak is.

A fenyegetés hatott, a legtöbben a rendszerváltásig egy szót sem szóltak minderr?l, és jónéhányuk még 1990 után is hallgatott. Jobbnak látták, ha nem beszélnek.

Csak hat évvel a kommunizmus bukása után jelent meg az els? olyan visszaemlékezés az egyik túlél?t?l, Szalay Gyulától, amely kifejezetten az elhurcolt vasutasokról szólt. Azóta több kötet is napvilágot látott a témában, kálváriájukat a médiából is megismerhette a közvélemény.

Közvetlenül Sztálin halála után, 1953. március 25-én az éjszakai órákban gy?jtötték be a több mint 200 embert, és internálták ?ket. A zömében vezet? beosztású vasutasok közül a férfiak Recskre kerültek, néhány n?t pedig Kistarcsára internáltak. Sem letartóztatásukkor, sem az úton nem tudták, hová viszik ?ket, így elterjedt közöttük a hír, hogy a cél Szibéria.

„Reggel ébreszt?nél tudtam meg, hogy mégsem szovjet területen vagyunk, és ez volt az egyetlen recskai örömöm egész id? alatt” – írta két évvel a halála el?tt közreadott visszaemlékezésében dr. Szalay Gyula.

A többi rabtól is elkülönítették ?ket, végig egy a táboron belül is szögesdróttal védett, kilátás nélküli barakkban kellett lenniük egész nap. ?reik napi szinten kegyetlenkedtek velük szóban és tettben, er?szakban és gúnyban tobzódva. Állandó éheztetés, verés, vallatás. Így teltek a napok, a hónapok.

Családjaik semmit sem tudhattak hollétükr?l, akik kérdez?sködtek, azoknak tudtukra adták, jobb, ha nem teszik többet. El?fordult olyan eset, hogy egy hozzátartozó bement az Andrassy út 60-ba, hogy tudakozódjon elhurcolt családtagja után, de azzal fenyegették meg, hogy legközelebb már nem engedik haza, ha újra kérdezni merészel.

A legtöbbször fél év után, szeptemberben engedték ki, de egyesek csak novemberben térhettek haza. Néhányukat pedig még évekre börtönbe vetették.

A családosi férfiak nem tudhatták, hogyan vészeli át ezt az id?t az otthon maradottak, magára kellett hagyniuk feleségüket, kisgyermeküket. Hazatérve az ÁVH utasítását megtartották, nem mertek beszélni az ?ket ért borzalmakról.

A visszatért rabok hányattatása a szabadulás után sem múlt el, megbélyegzett, kítaszított emberek lettek, legtöbbször továbbra is megfigyelte a kommunista hatalom.

Korábbi állását lényegében senki sem kaphatta vissza. Volt, akinek évekkel kés?bb sikerült újra vezet? pozícióba kerülnie, de sokakat teljesen ellehetetlenített a diktatúra.

A rendszerváltást többen már nem élhették meg közülük. Bár a vasutasok szenvedése ma sem közismert Recsk esetében, az áldozatok és a hozzátartozók sem felejtettek, végül lassan az ? sorsuk is beépül a köztudatba.

A hivatalos történetírás már ismeri a kálváriájukat. 2018 novemberében a Keleti pályaudvaron emléktáblát avathattak, melyet a MÁV emelt az elhurcoltak tiszteletére.

A múlt év legvégén egy új kötet jelent meg a témában. Réthy Endréné Elvitt Gyermekkorok című könyve a családtagok, különösképp az otthon maradt gyermekek szemszögéből igyekszik bemutatni az ártatlanul szenvedők szomorú sorsát.

Recsk mára szimbólum, az egykori szörnyeségek mementójaként immár csak emlékpark terül el ott, ahol a borzalom valamikor valóságnak számított.

Többször is megjelent már a sajtóban, hogy „meghalt az utolsó recski fogoly”, az mindenesetre biztos, hogy nem sokan lehetnek már életben közülük. A családtagok, az utódok viszont soha nem felejtik el az ártatlanokkal történeteket, így a vasutas-kontingens szenvedései sem merülhetnek feledésbe.

Teveli Zoltán - www.magyar nemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló